

Отворете
ги прозорците

ГОДИШЕН ПЛАН
за 2014 година

Скопје, јули 2014

СОДРЖИНА

РЕЗИМЕ.....	2
КОНТЕКСТ	3
1. ЦЕНТАР ЗА АСИСТИВНА КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНОЛОГИЈА	4
1.1. Работа со корисници.....	4
1.2. Процена на потребите за користење асистивна технологија	4
1.3. Советодавна и консултативна работа	4
2. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	5
2.1. Проект за е-пристапно образование	5
2.2. Проект за следење на правата на лицата со попреченост: Слушнете го нашиот глас.....	6
2.3. Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со хендикеп во Македонија	6
2.4. Вклучување на млади со попреченост во Мрежа ЈЕС.....	7
2.5. Други проекти.....	8
3. СОРАБОТКА, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОДРЖЛИВОСТ	8
3.1. Соработка.....	8
3.2. Односи со јавност.....	9
3.3. Одржливост	10
3.4. Организациски развој.....	11
4. ФИНАНСИСКИ ПЛАН	12

РЕЗИМЕ

Процесот на инклузија во образованието има значително влијание врз работата на ОП. Наставниците во училиштата секојдневно се соочуваат со предизвици, а тоа нам ни овозможува да ги понудиме нашите услуги. Процесот на инклузија, исто така, влијае и на структурата на корисниците во Центарот за асистивна технологија. Најголем дел од корисниците се деца со попреченост на училишна возраст, што отвора можност за поддршка на образовниот процес преку употреба на асистивната технологија.

Вклучувањето на поширок круг релевантни актери на полето на образованието ќе овозможи подобро организирање и спроведување на сите активности. За прв пат оваа година ќе се направат напори да се идентификуваат и да се планираат интервенции и во средното образование.

ОП за 2014 година планира да реализира од 6 проекти со буџет од околу 9,5 милиони милиони денари. Во текот на годината треба да се направи продолжение на проектот на УСАИД за е-пристапно образование и да стартуваат активностите на проектот „Слушнете го нашиот глас“ кој е прв проект финансиран од ЕУ.

Ќе продолжи работата во насока на поддршка на образованието, а за прв пат ќе се работи на креирање на извештај за правата на лицата со попреченост во државата. Исто така, ОП ќе работи на развој на сопствените капацитети со поддршка од Проектот на УСАИД за ОПИП.

Оваа година ќе продолжи и ќе се интензивира соработката и во рамките на граѓанскиот сектор, со државните институции и со бизнис секторот.

На регионално ниво приоритет ќе има соработката со Центарот за ориентација на заедницата – ЦОД од Србија.

Оваа година за ОП претстои напорна година исполента со многу активности. Треба да изготви стратегија која ќе ја дефинира насоката на ОП за наредниот три-годишен период.

Тимот на „Отворете ги прозорците“

КОНТЕКСТ

Брзиот развој на технологијата не ја одминува и асистивната технологија, па така на пазарот секојдневно излегуваат нови производи (хардвер и софтвер) кои го овозможуваат и олеснуваат пристапот до ИКТ.

Долгорочните определби на образовните власти за модернизација на македонското образование и за поттикнување на неговата инклузивност создаваат извонредна можност за вклучување на децата и младите со попреченост во образованието преку примена на асистивната технологија. Тоа создава силна основа да се продолжи работата во областа на образованието подолг период.

Генерално, правата на лицата со попреченост во македонското општество не се целосно обезбедени. Наспроти скромниот напредок во одредени области недостасува системска акција за долгорочно подобрување на нивната вклученост во сите текови на општественото живеење.

Согласно последните истражувања дури 77,5% од финансиите на граѓанските организации во Македонија, доаѓаат од страна на меѓународни донатори и програми. Треба да се има предвид дека странските донатори веќе подготвуваат излезни стратегии и завршување на нивните мисии за финансиска поддршка во Македонија. Кандидатскиот статус на нашата земја за влез во ЕУ отвора можности за пристап до европските фондови.

1. ЦЕНТАР ЗА АСИСТИВНА КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНОЛОГИЈА

Во текот на 2014 година Центарот за асистивна компјутерска технологија ќе продолжи да ги реализира активностите на три нивоа:

- Работа со корисници;
- Процена на потребите за користење на асистивна технологија; и
- Советодавна и консултативна работа.

1.1. Работа со корисници

Во 2014 година се очекува 40 корисници да ги користат услугите на Центарот. Во ова се подразбира: индивидуална работа со корисници, вклучувајќи дневна подготовка, дневно следење, процена на потребите од асистивна технологија, изработка индивидуален план и изработка на евалуација на постигнувањата на корисниците.

Исто така е предвидено зајакнување на постоечките процедури и креирање нови интерни процедури за работа на Центарот. Во почетокот на годината да се креира формулар за процена на потребите од асистивна технологија.

Податоците за сите корисници ќе бидат поставени на едно место и до нив пристап ќе имаат сите едукатори од Центарот. За остварување на оваа цел беа превземени активности кон крајот на 2013 година, благодарение на воспоставената соработка со ФИНКИ. Се очекува активноста да биде финализирана на почетокот од 2014 година. Оваа активност вклучува подготовка, тестирање и внесување на податоци во дата база за корисниците од Центарот.

Кон средината на 2014 година предвидено е да се направи адаптација на нови методи и технологии за работа со корисници, односно методи и содржини за работа со смарт табла, кинект и други нови уреди. Во адаптацијата ќе учествуваат едукаторите од Центарот и информатичар.

1.2. Процена на потребите за користење асистивна технологија

Во текот на 2013 година беше промовирана оваа услуга, иако истата се спроведува од почетоките на креирање на Центарот. Во текот на оваа година ќе бидат превземени активности за поголемо промовирање на оваа услуга на Центарот за асистивна технологија. Сите превземени активности ќе бидат следени и соодветно документирани во согласност со претходно креирани процедури.

Се планира во текот на 2014 година да бидат спроведени од 3 до 5 процени на потребите за користење на асистивна технологија.

1.3. Советодавна и консултативна работа

Во текот на 2014 се очекува да сеспроведат:

- Три до пет советодавни посети во училишта во кои што учат корисници на Центарот;
- Посета на родители и корисници, за адаптација на компјутерот во домашни услови и набавка на асистивни уреди.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот за Центарот за асистивна технологија може да се погледне во Прилог 1, односно во табеларениот приказ на годишниот план.

2. ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

Поаѓајќи од својата визија, мисија ОП ќе работи на постигнување на своите цели преку продолжување на спроведувањето на три проекти, а ќе започне со спроведување на уште четири нови. Во продолжение се опишани сите проекти планирани за 2014 година.

2.1. Проект за е-пристапно образование

Општата цел на проектот е да придонесе кон поттикнување на инклузијата и активното учество на учениците со посебни образовни потреби во редовното образование. Тоа ќе се постигне преку:

- Овозможување пристап до компјутери и интернет за учениците со попреченост преку употреба на асистивна технологија (како тастатура со големи копчиња, тракбол и џојстик, како и пристапни софтверски опции);
- Зголемување на способностите на наставникот за работа со нови технологии кои им помагаат на овие ученици; и
- Вклучување на релевантни чинители во создавање на средина во која децата со попреченост можат да добијат подобро образование.

Целна група на проектот се ученици со попреченост, 31 редовно основно училиште и две редовни средни училишта во Македонија, наставници, училишни професионалци и релевантни национални образовни и други власти.

Очекувани резултати:

- Реализирана испорака на опрема во 31 редовно основно училиште и две редовни средни училишта ширум Македонија;
- Реализирано и објавено истражување за потребите од асистивната технологија во средните училишта;
- Испорачана АТ обука за наставници во две редовни средни училишта;
- Изработен едукативен софтвер за описменување на ученици;
- Изработен едукативен софтвер за усвојување основни математички вештини;
- Изработени 20 е-пристапни учебници;
- Спроведена консултативна поддршка на 31 редовно основно училиште ширум Македонија;
- Промовиран концептот за е-пристапно училиште;
- Одржани настани за размена на искуство од примената на АТ.

Активности:

- Подготовка и реализирање испорака на набавена опрема за 31 редовно основно училиште;
- Подготовка и реализирање на истражување за потребите од АТ во редовните средни училишта;
- Подготовка и промоција на истражување за потребите од АТ во редовните средни училишта;
- Испорака на асистивни уреди во две редовни средни училишта и обука за нивно користење во работата со ученици со посебни образовни потреби;
- Развој и тестирање на едукативен софтвер за описменување;
- Развој и тестирање на едукативен софтвер за математика;
- Конвертирање на учебниците во е-пристапен формат;
- Консултативни посети на училиштата;

- Посети на претставници на училиштата на Центарот за асистивна технологија при ОП.
- Одржување промотивен настан за е-пристапно училиште;
- Одржување на настани за размена на искуства помеѓу училиштата за употребата АТ во работата со ученици со посебни образовни потреби.

Целно подрачје е целата територија на Република Македонија.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот на проектот може да се погледне во Прилог 1, во табеларениот приказ на годишниот план.

2.2. Проект за следење на правата на лицата со попреченост: Слушнете го нашиот глас

Проектот има цел да го зајакне капацитетот на организациите на лицата со попреченост во земјата и останатите граѓански организации за да се креира одржлив механизам за следење на правата во полето на попреченоста.

Целна група се лицата со попреченост, граѓански организации на лицата со попреченост и други граѓански организации.

Очекувани резултати се:

- Воспоставена силна мрежа на организации на лица со попреченост и граѓански организации;
- Зајакнат капацитет на организациите во однос на мониторингот на правата на лицата со попреченост (одржана седумдневна обука);
- Зголемена отвореност/реакција на граѓанските национални мрежи (спроведени интервјуа);
- Делумно спроведено истражување за почитување на правата на лица со попреченост.

Активности предвидени за 2014:

- Избор на соработници (теренски координатори, истражувачи, системски истражувачи и сл.);
- Испорака на обука и прес конференција;
- Извршени теренски интервјуа со лица со попреченост; и
- Процесирање на собраните податоци и анализа, подготовка на извештај.

Целно подрачје е целата територија на Република Македонија.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот на проектот може да се погледне во Прилог 1, во табеларениот приказ на годишниот план.

2.3. Превод и адаптација на асистивна технологија за лицата со хендикеп во Македонија

Целта на проектот е да зајакне активното учество на децата и младите со попреченост во образованието преку обезбедување и промовирање на примената на соодветен образовен софтвер и хардвер во наставата.

Целна група се вработените од 22 интернет клубови на МИОА и системските администратори на 31 редовно основно училиште.

Очекувани резултати:

- Реализиран настан за промоција на асистивна технологија во интернет клубовите на МИОА;
- Изработена програма и материјали за работилници;
- Испорачани работилници за вработените во 22 интернет клубови и системските администратори од 31 редовно основно училиште;
- Дистрибуирана АТ опрема и ЦД-а со образовен софтвер во интернет клубовите;

Активности:

- Поддршка на МИОА при организирање настан за промоција на АТ во интернет клубовите.
- Подготовка на програма и материјали за работилници во интернет клубови на МИОА;
- Испорака на работилници во 22 интернет клубови; и
- Дистрибуција на АТ опрема и ЦД-а со образовен софтвер во 22 интернет клубови на МИОА.

Целно подрачје е целата територија на Република Македонија.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот на проектот може да се погледне во Прилог 1, во табеларениот приказ на годишниот план.

2.4. Вклучување на млади со попреченост во Мрежа ЈЕС

Општа цел е да се придонесе за јакнење на капацитетите на кариерните центри и работните клубови за примена на асистивната технологија и потполна инклузија на младите со попреченост во сите активности преку примена на различни инклузивни пристапи.

Целна група се наставници, психолози и фасилитатори кои работат на зајакнување на вештините за вработување на лица со попреченост во 37 центри за кариера и 7 работни клубови во Македонија.

Очекувани резултати се:

- Спроведена обука за примена на асистивната технологија наменета за претставници од 37 редовните средни училишта и 7 работни клубови при АВРМ во Македонија (во периодот од февруари до март 2014 година);
- Опремени работни клубови и центри за кариера со најчесто користените асистивни уреди.

Активности предвидени за 2014:

- Финализирање на набавка на асистивни уреди;
- Подготовка на содржини и материјали за обуки;
- Спроведување обуки и дистрибуција на опрема и печатење на материјали за обуки.

Опременувањето и обуката се дел од проектот „Вклучување на млади со попреченост во мрежа ЈЕС“, финансиран од УСАИД.

Целно подрачје е целата територија на Република Македонија.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот на проектот може да се погледне во Прилог 1, во табеларениот приказ на годишниот план.

2.5. Други проекти

2.5.1. Летен камп во Линц

Целта на кампот е млади лица со физичка попреченост, од Македонија, Србија, Австрија и Грција, да развијат вештини за вработување како и да се поттикнат да го продолжат своето образование за да имаат поголеми можности и поквалитетен живот.

Отворете ги прозорците во склоп на овој проект е одговорен за избор на учесници од Македонија, нивна поддршка за организирање на патувањето како и спроведување на работилница на самиот камп.

2.5.2. Мрежа ЕНТЕЛИС

Целта е Ние да се премости дигиталниот јаз во Европа и светот преку промоција на стекнување дигитални вештини (ефективно користење на ИКТ и ИКТ - АТ) за зајакнување и независност на лицата со попреченост, од сите возрасти.

ОП заедно со уште осум партнери од Европа и еден од САД ќе работи на создавање одржлива мрежа за размена на знаења и да се поддржи развојот на политики во однос на:

- Стекнување знаења во однос на ИКТ и ИКТ-АТ за лицата со попреченост;
- Улогата на ИКТ и ИКТ-АТ во образовните процеси кои вклучуваат лица со попреченост

2.5.3. Проект со ЕХО во Нови Сад

Целта на проектот е да се поттикне инклузијата на учениците со попреченост во редовните основни училишта во Нови Сад, Србија.

Динамиката на активностите, ресурсите и буџетот на проектите може да се погледне во Прилог 1, во табеларениот приказ на годишниот план.

3. СОРАБОТКА, ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ И ОДРЖЛИВОСТ

3.1. Соработка

ОП ќе продолжи да негува и продлабочува соработка со домашни и странски организации и институции. Во 2014 се планира да се зачува нагорниот тренд на стекнување нови соработници и партнери од јавниот и граѓанскиот сектор.

3.1.1. Домашни институции и организации

Министерството за образование и наука (МОН) и останатите образовни институции и тела (Бирото за развој на образованието, Државниот просветен инспекторат, Центарот за средно стручно образование, факултетите) и Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) и во 2014 ќе бидат клучни партнери за реализација на проектните активности финансирани од УСАИД.

Со започнување новиот проект за следење на правата на лицата со попреченост финансиран преку инструментот ЕИДХР на ЕУ, оваа година ќе се работи на зајакнување на односите со Министерството за труд и социјална политика (МТСП).

Покрај градењето врски со државните институции ОП ќе продолжи да ги негува односите со други граѓански организации и ќе соработува со сите организации, мрежи и тела за прашања од заеднички интерес.

3.1.2. Странски институции и организации

Клучни странски соработници на ОП и понатаму остануваат УСАИД и Диаконие Австрија, а од оваа година, за прв пат, ќе започне соработката и со Делегацијата на Европска Унија.

Продолжува членството во мрежите Телецентар Европа (Telecentre Europe) и Европската асоцијација на сервисни служби за лица со попреченост - ЕАСПД (European Association of Service Providers for Persons with Disabilities).

Оваа година ОП, за прв пат, учествува во формирање на нова европска мрежа за учење поддржано со технологија во инклузивно општество ЕНТЕЛИС.

ОП како добитник на Награда на Фондацијата ЕРСТЕ за социјална интеграција е членка на Академијата на невладини организации на Фондацијата Ерсте. Исто така, ОП е член на Мрежата за социјална интеграција што значително ги зголемува шансите на здружението за соработка со странски организации.

Членството во меѓународни мрежи ќе придонесе кон значително збогатување на социјалниот капитал на здружението и ќе ги зголеми шансите за реализирање проекти надвор од границите на Македонија.

3.1.3. Бизнис-сектор

ОП нема систематизиран и активен пристап за соработка со бизнис-секторот, па затоа потребно е да се осмислат и спроведат активности кои би ја продолжиле досегашната комуникација и соработка со компаниите кои веќе имаат донирано средства на организацијата, а исто така да се најде модел кој ќе заинтересира и привлече нови компании.

3.2. Односи со јавност

Целта на односите со јавноста е да се зголеми видливоста и препознатливоста на ОП кај целните групи и кај општата јавност.

3.2.1. Организациски информатор „Поглед одвнатре“

Информаторот „Поглед одвнатре“ ќе продолжи да се издава со тримесечна динамика, а се планира да го задржи стандардниот А4 двостран формат.

Секој број од информаторот ќе се печати на македонски и англиски јазик, а ќе се разгледа можноста да почне да се преведува и на албански јазик. Печатените изданија ќе продолжат да се користат како информативен материјал за посетителите на здружението, како и за настани и состаноци со различни чинители.

Секое електронско издание, како и досега, ќе се објавува на веб-страницата на здружението и ќе биде дистрибуирано преку електронска пошта до граѓански организации, државни институции, основни училишта, медиуми, дипломатски претставништва, индивидуалци и др. Во 2014 се планира, базата на податоци со електронски адреси да се подобри и да достигне бројка до 800.

За изработка, подготовка и печатење на еден информатор како и досега, ќе бидат потребни пет работни денови, за кои ќе бидат ангажирани соработникот на проекти и информатичарот.

3.2.2. Веб-страница и социјални медиуми

На стартот на 2014, се планира да почне да функционира веб-страницата на ОП. Со самото активирање, веб-страницата ќе се одржува и редовно ќе се ажурира, напоредно и на македонски и на англиски. Оваа година се планира, освен класичните објави за проектните активности, да се зголеми бројот на статии и авторски текстови кои ќе ја промовираат асистивната технологија во јавноста. Овие новини се очекува да придонесат до зголемување

на бројот на објави (барем до 50), како и до зголемување на бројот на посети (барем до 30.000).

Со цел, активностите на здружението да станат повидливи и да достигнат поголем опсег, содржините објавени на веб-страницата ќе се споделуваат на социјалните медиуми. Страницата на ОП на Facebook ќе продолжи да се ажурира, а до крајот на 2014 се планира бројот на следбеници да се искачи до 2,000 лица. Оваа година ќе се направи подобар план за користење на социјалните мрежи Twitter и Youtube.

Поради брзиот развој на е-медиумите и можноста лесно да се синхронизираат оваа година се очекува да се постигне мобилизација на поширока публика.

3.2.3. Настани

Секој промотивен настан, предвиден со проектните активности ќе се искористи за промоција на ОП.

На крајот од годината ќе се организира традиционалната новогодишна забава за корисниците на Центарот за асистивна технологија.

3.2.4. Односи со медиумите

ОП ќе продолжи да ги негува односите со медиумите со кои има остварено добра комуникација, во кои спаѓаат електронските медиуми (телевизии, радија и интернет-медиуми). И оваа година ќе се направат напори да се подобрат реелациите со печатените медиуми. Ќе организира гостувања, ќе споделува авторски текстови кои ќе ја промовираат употребата на асистивната технологија во сите сфери на општественото живеење.

Со оглед на проектните активности, кои опфаќаат повеќе деови на територија на земјата, ОП освен на националните ќе цели и на локалните медиуми.

Соопштенија за медиуми

ОП во 2014 година ќе продолжи да ги користи стандардните алатки за информирање на медиумите за своите активности. Тоа вклучува подготовка на информација за новинарите, пред секој настан и соопштение за медиуми по секој настан.

За оваа година планирани се пет соопштенија за медиуми.

„Отворете ги прозорците“ во медиумите

ОП ќе продолжи да ги следи и бележи сите медиумските гостувања и известувања за активностите на здружението во електронските и печатените медиуми. Освен известувањата за проектните активности, ќе се работи на промоција на здружението пред пошироката јавност.

За подобро следење на медиумските појавувања се планира да се подобри базата на податоци.

Фото и видео архива

Сите активности на ОП се документираат со фотографии, но во овој момент здружението не располага со архива. Во 2014 ќе се работи на креирање и одржување фото и видео архива во која ќе се чуваат фотографиите и значително ќе се подобри следењето на видео материјалите.

3.3. Одржливост

Отворете ги прозорците ќе ги искористи воспоставените партнерства за развивање на нови апликации и во 2014 година. Како резултат на претходната соработка со долгогодишните донатори, во 2014 година ОП го очекува зголемен обем на работа во однос на продолжување

на веќе постоечките проекти („Проект за е-пристапно образование“ и „Вклучување на млади со попреченост во мрежа УЕС“) како и започнување на најмалку два нови проекти.

Во 2014 ОП планира да го подобри капацитетот на персоналот за подготвување на апликации. Проектот поддржан од Европска комисија ќе овозможи поголема видливост на ОП како и градење партнерски односи со организации со кои што ОП досега немала формална соработка.

ОП ќе поднесе најмалку шест апликации на отворените повици кои се во согласност со целите на здружението. Дополнително, ОП ќе се обрати до веќе постоечките донатори за реализирање на дополнителни проекти.

Поголема насоченост ќе има кон можностите за аплицирање на владини и повици од локалната самоуправа како и бизнис секторот.

Во насока на оддржливост, ОП ќе изготви детален годишен извештај за работата во 2013 година. Овој извештај ќе биде јавно објавен на веб страницата на ОП со цел и оние кои што не биле директно вклучени во работата да се информираат за постигнувањата во 2013 година.

Беше согледано дека дел од активностите кои што се планирани во проектот за е-пристапно образование ќе бидат спроведени со многу помал квалитет ако се спроведат во дадената временска рамка по што ОП со согласност од донаторот одлучи да поднесе барање за продолжување на проектот за уште една година, односно до 30 јуни 2015 година. Барањето ќе биде подготвено и поднесено на почетокот од 2014 година.

3.4. Организациски развој

3.4.1. Подобрување на организациската изведба/Детра

Во 2014 година ќе продолжи започнатата соработка со Детра центар кои ја спроведуваат „Програмата на УСАИД за подобрување на работењето на организациите“. ОП како една шест организации кои што во текот на 2014 ќе има можност да ги користи услугите на Детра центар ќе ја искористи оваа единствена можност да ја подобри својата работа од повеќе аспекти.

Вработените во ОП како и членовите на Управниот одбор ќе се вклучат преку учество на работилници и давање сопствен придонес за подобрување на развојот на ОП, преку воспоставување на подобра средина за работа, како и развој на процедури кои ќе ја подобрат работата на ОП во иднина.

3.4.2. Развој на тимот

Како и во изминатите година, така и во 2014 година на вработените ќе им се овозможи да земат учество на обуки и работилници за сопствен развој и усовршување, преку кои ќе се овозможи подобро извршување на секојдневните задачи.

За секој вработен предвиени се по пет работни денови за стручно усовршување.

3.4.3. Учество на настани/конференции

ОП како и досега ќе учествува на настани/конференции чии теми се сродни и од интерес за целокупното работење на здружението.

4. ФИНАНСИСКИ ПЛАН

Во текот на 2014 година, се очекува ОП да реализира вкупен годишен буџет од околу 9,5 милиони денари, што би претставувале зголемување од околу 25% во однос на претходната година.

Годишниот финансиски план е приложен во посебен документ (Прилог 2).

Скопје, 05.07.2014 година

Владимир Лазовски
Извршен директор